

VISEGRAD JOURNAL ON HUMAN RIGHTS

№ 2 (volume 2) 2020

VISEGRAD JOURNAL ON HUMAN RIGHTS

apr, 2020

Editorial board

Chairman of the editorial board:
Doc. JUDr. Julius Kovach, CSc

Members of the editorial board:

Slovak Republic

Prof. JUDr. Jan Svak, DrSc.
Doc. JUDr. Julius Kovach, CSc.
JUDr. Ivan Ikrényi, PhD., F.I.I.
JUDr. Denisa Soukenikova, PhD.
JUDr. Ivan Roháč, LL.M, MBA, PhD.
JUDr. Martina Reřichová, PhD.
Prof. JUDr. Stanislav Mráz, CSc.
Prof. JUDr. Pavel Hollander, DrSc.
Prof. PhDr. JUDr. Milos Vecera, CSc.
Prof. JUDr. Jan Hurdik, DrSc.
JUDr. Alexandra Sestrienkova
JUDr. Lukáš Cisko, Ph.D.
JUDr. Ivana Shoshková, PhD.
JUDr. Jozef Beňo, PhD.

Czech Republic

JUDr. Petr Poledník
Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
JUDr. Zdenka Papoušková, Ph.D.
Doc. JUDr. Blanka Vítová, LL.M., Ph.D.
Doc. et doc. JUDr. Naděžda Shishková, Ph.D.
Prof. JUDr. Michal Skrejpek, DrSc.
Prof. JUDr. Jan Hurdik, DrSc.

Ukraine

JUDr. Myroslava Hromovchuk, CSc.
Prof. JUDr. Yuriy Bysaha, DrSc.
Prof. JUDr. Oleksandr Roháč, DrSc.
Prof. JUDr. Dmytry Byelov, DrSc.
Doc. JUDr. ThDr. Oleksandr Bilash, CSc.
Prof. JUDr. Yaroslav Lazur, DrSc.
JUDr. Roman Fridmanskyy, CSc.
Prof. JUDr Sibilla Buletsa, DrSc.

Romania

Prof. JUDr. Ivan Horka, PhD.

Poland

Prof. JUDr. Piotr Stanis
Ph.D. Katarzyna Szwed
Ph.D. Marta Kolodziejczyk
Ph.D. Justyna Ciechanowska
Dr. Jarosław Storczyński

Dr. Grzegorz Maroń
Prof. dr hab. Janush Nichyporuk

Russian Federation

Prof. JUDr. Oleksandr Sevrukov, DrSc.
JUDr. Helena Shekk, PhD.

Moldova

Prof. JUDr. Valeriu Bujor
Prof. JUDr. Valeriu Čerba

Macedonia

Assoc. prof Zoran Filipovski, PhD.

Croatia

Prof. JUDr. Budislav Vukas jr., DrSc.

Hungary

Dr. Tímea Barzó
Dr. Varga Norbert
Dr. habil Csilla Csak, PhD
Dr. Erika Varadi-Csema, PhD, LL.M

Kazakhstan

Prof. JUDr. Kazbek Ukanov, DrSc.

Litva

Prof. JUDr. Arvid Struzhunas, DrSc.

Latvia

Doc. JUDr. Janis Grasis

Estonia

Prof. Tanel Kerikmäe
Dr Archil Chochia
LLM Madis Ernits

Austria

Prof. JUDr. Bernd Wieser, DrSc.

Publisher:

PANEURÓPSKA
VYSOKÁ ŠKOLA

Pan-European University
Faculty of Law
Tomášikova, 10
Bratislava

Uzhhorod National University
Faculty of Law
Kapituľna, 26
Uzhhorod

Public organization
„LEX PRO OMNES“
Mierová, 2529
Humenné

Registered number: EV 5051/14

ISSN 1339-7915

Contents

- Special procedures for criminal proceedings on pre-trial investigation and defense counsel's participation during their implementation**.....7
Особливі порядки кримінального провадження на досудовому розслідуванні та участь захисника під час їх здійснення

Iryna Bihunets
- Information communications as an object of civil law regulation**.....15
Інформаційні комунікації як об'єкт цивільно-правового регулювання

Anastasiia Borysova
- Concepts and nature of official service relations**.....20
Поняття та сутність службових правовідносин

Yuliia Bulanova
- The role of justice in the functional law enforcement processes**.....29
Роль правосвідомості у функціональних процесах здійснення права

Ivan Verkalets
- The subjects of public policy implementation in the field of housing and communal services**.....35
Суб'єкти реалізації державної політики у сфері житлово-комунальних послуг

Volodymyr Yermak
- Features of interaction of law functions with functions other regulators of public relations**.....41
Особливості взаємодії функцій права з функціями інших регуляторів суспільних відносин

Ruslana Ivanychuk
- Constitutional control in the mechanism of exercising public power**.....47
Конституційний контроль у механізмі здійснення публічної влади

Alla Ivanovska
- Historical and legal analysis of the formation and development of organizational and legal foundations of countering bullying in Ukraine (from the present time of the Russian Empire to the present)**.....53
Історико-правовий аналіз становлення та розвитку організаційно-правових засад протидії булінгу (цькуванню) в Україні (із часів існування Російської імперії дотепер)

Anastasiia Kozin
- To the notion of notarial secrecy as an object administrative and legal regulation**.....59
До поняття нотаріальної таємниці як об'єкта адміністративно-правового регулювання

Vladyslav Krasnohor

- **Gender equality in labor relations: international and national dimension**.....68
Гендерна рівність в трудових правовідносинах: міжнародний та національний вимір
Nataliia Kushnyr
- **Procedural normative principles of tax relations implementation**.....74
Процесуальні нормотворчі принципи реалізації податкових відносин
Oleksandr Mamalui
- **Public administration of police social protection in Ukraine: international experience**.....79
Публічне адміністрування соціального захисту поліції в Україні: міжнародний досвід
Dmytro Marusevych
- **Measures to prevent social avoidance from conscription for conscript military service**.....85
Заходи загальносоціального запобігання ухиленню від призову на строкову військову службу
Iryna Medvedieva
- **Constitutional and legal principles of state and church relations in Ukraine**.....91
Конституційно-правові засади державно-церковних відносин в Україні
Mykhailo Melnykovych
- **Possibilities of using positive European experience in the field of legal regulation of incentives for local government employees in Ukrainian realities**.....97
Можливості використання позитивного європейського досвіду у сфері правового регулювання заохочень працівників органів місцевого самоврядування в українських реаліях
Petro Mozolovskyi
- **Basic principles of children's rights formation in the information environment**.....102
Основні принципи формування прав дітей в інформаційному середовищі
Anna Nesterenko
- **The essence of classification analysis of administrative offenses by degree of public danger**.....109
Сутність класифікаційного аналізу адміністративних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки
Mariia Novytska
- **Freedom of movement: freedom of behavior or restriction of human rights**.....115
Свобода пересування: свобода поведінки особи чи обмеження права
Nadiia Pavliv-Samoyil

<p>➤ Personality of military units as participants of civil relations.....120</p> <p><i>Правосуб'єктність військових частин як учасників цивільних відносин</i></p> <hr/> <p><i>Alexander Pavlovskyi</i></p>	
<p>➤ Time terms of notarial proceedings related to certification of contracts on alienation of immovable property.....126</p> <p><i>Строки вчинення нотаріального провадження з посвідчення договорів відчуження нерухомого майна</i></p> <hr/> <p><i>Iryna Panchenko</i></p>	
<p>➤ Peculiarities of evidence in investigating crimes related to abuse of office..... 132</p> <p><i>Особливості доказування під час розслідування злочинів, пов'язаних зі зловживанням владою або службовим становищем</i></p> <hr/> <p><i>Vita Pervii</i></p>	
<p>➤ Prevention of abuse of rights in the determination by the court of an effective way of protecting private rights and interests (on judicial case materials).....137</p> <p><i>Недопущення зловживання правами під час визначення судом ефективного способу захисту приватного права та інтересу (на матеріалах судової практики)</i></p> <hr/> <p><i>Andrii Potapenko</i></p>	
<p>➤ Identification and registration of agricultural animals: the legal aspects of state regulation..... 143</p> <p><i>Ідентифікація та реєстрація сільськогосподарських тварин: правовий аспект державного регулювання</i></p> <hr/> <p><i>Andrew Pravdyuk</i></p>	
<p>➤ Problems of temporary employment: foreign experience149</p> <p><i>Проблеми тимчасової зайнятості: закордонний досвід</i></p> <hr/> <p><i>Anton Radzividlo</i></p>	
<p>➤ Theory of interpretation through a prism the hermeneutics of Ricoeur's.....155</p> <p><i>Теорія інтерпретації крізь призму герменевтики П. Рікера</i></p> <hr/> <p><i>Olesia Remizova</i></p>	
<p>➤ Driving ships intoxicated persons: Ukraine's experience..... 161</p> <p><i>Керування суднами особами в стані сп'яніння: досвід України</i></p> <hr/> <p><i>Inna Rindiuk</i></p>	
<p>➤ Use of the concept of “consciousness” in the Statutes of the Grand Duchy of Lithuania.....165</p> <p><i>Використання поняття «завідомість» у Статутах Великого князівства Литовського</i></p> <hr/> <p><i>Valeriya Savytska</i></p>	

- **Areas of interaction of the notary public with the executive authorities in the context of the implementation of the law enforcement function of the state.....170**
Напрями взаємодії нотаріату з органами виконавчої влади в контексті реалізації правоохоронної функції держави
- Nataliia Savytska*
- **Formal demands for an appeal for ruling of commercial court of first instance.....176**
Формальні вимоги до апеляційної скарги на ухвалу господарського суду першої інстанції
- Mykola Sarnavskyy*
- **International standards for providing access to public information: current state and implementation trends in Ukraine.....182**
Міжнародні стандарти забезпечення доступу до публічної інформації: стан та перспективи впровадження в Україні
- Svitlana Semianista*
- **Correlation of guarantees of deputy activity with the principle of equality.....187**
Співвідношення гарантій депутатської діяльності з принципом рівноправності
- Maksym Sych*
- **European experience in the field of enforcement of judgments in administrative cases.....193**
Європейський досвід у сфері виконання судових рішень в адміністративних справах
- Dmytro Smotrich*
- **Purpose and work in the service of district officers police have upgraded crime support systems to the world.....199**
Мета та завдання діяльності служби дільничних офіцерів поліції у світлі вдосконалення системи профілактики злочинів
- Yaroslav Stashkiv*
- **Problems of criminal law protection of public relations in the fiscal sphere: analysis of the state of scientific research.....205**
Проблеми кримінально-правової охорони суспільних відносин у фіскальній сфері: аналіз стану наукових досліджень
- Volodymyr Khomenko*
- **The evolutional and ontological features of the legal tradition of the religious tolerance as phenomena of legal communication.....210**
Еволюційні та онтологічні ознаки правової традиції релігійної толерантності як феномена правового спілкування
- Yulianna Tsvietkova*
- **The subjective side of the crimes contemplated Art. 131, 132, 134, 139-145 of the Criminal Code of Ukraine.....215**
Суб'єктивна сторона злочинів, передбачених ст.ст. 131, 132, 134, 139-145 Кримінального кодексу України
- Yuliia Shopina*

Identification and registration of agricultural animals: the legal aspects of state regulation

Ідентифікація та реєстрація сільськогосподарських тварин: правовий аспект державного регулювання

Andrew Pravdyuk

Key words:

legal support, public administration, process of identification and registration of animals, agriculture, quality and safety of products, animal husbandry.

Ключові слова:

правове забезпечення, державне управління, процес ідентифікації та реєстрації тварин, сільське господарство, якість та безпечність продукції, тваринництво.

Швидке зростання популяції тварин у світі, інтенсифікація систем ведення сільського господарства, постійне збільшення споживання продовольчої продукції тваринного походження вимагає вирішення загальних проблем, що виникають перед державою в процесі створення нової всеосяжної системи реєстрації та ідентифікації тварин, у тому числі й організаційно-правового її складника.

Постановка проблеми. Аграрна галузь української економіки – це надійний фундамент забезпечення продовольчої безпеки держави, базис розширення її експортного потенціалу, джерело задоволення внутрішнього попиту на сільськогосподарську продукцію та продукти харчування¹.

Надійне продовольче забезпечення населення за рахунок власного виробництва має велике стратегічне значення і тим самим визначає головну функцію державної політики, оскільки від цього залежить зміцнення не тільки продовольчої, але й національної безпеки країни загалом. Водночас результативність державної політики щодо розвитку галузі тваринництва безпосередньо залежить від ефективності дії механізмів її реалізації. Тваринництво – важлива галузь сільського господарства, значення якої визначається високою часткою у виробництві валової продукції, рівнем забезпечення населення ключовими продуктами харчування (молоком, м'ясом та яйцями), а промисловості – сировиною².

Підтримка галузі тваринництва – першочергове завдання державного управління, яке має здійснюватися на правових засадах і вирішення якого сприятиме не тільки допомозі аграріям, а й вирішенню завдань забезпечення продовольчої безпеки, задоволення потреб населення у продуктах харчування, добробуту нації та нарощування експортного потенціалу України.

Державний вплив на розвиток аграрного виробництва може реалізовуватися на кількох рівнях залежно від масштабу проблеми, яку необхідно розв'язати. Ці рівні визначають цілі і стратегію державного регулювання аграрного виробництва, методи здійснення й наслідки. Прийнято виокремлювати такі рівні державного регулюючого впливу, як: макрорівень (на рівні країни); мезорівень, що включає окремі сфери і напрями; макрорівень (вирішення локальних проблем) комплементарний, що має забезпечити стимулювання підвищення економічної, екологічної та соціальної відповідальності суб'єктів аграрного виробництва, а також нормативний, який передбачає встановлення жорстких нормативно-правових обмежень щодо впливу результатів аграрного виробництва на функціонування таких сфер, як охорона здоров'я, охорона навколишнього середовища, економічна та продовольча безпека³.

¹ Калетнік Г.М. Стратегіко-інституційні засади ефективності використання потенціалу аграрного сектору економіки. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. № 1. 2015. С. 3.

² Піцур Я., Сенишин О. Використання світового досвіду державної підтримки розвитку агропродовольчого комплексу як напрямку забезпечення продовольчої безпеки України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 2. С. 131.

³ Матвієнко Р.В. Сучасна модель державного регулювання аграрного виробництва України. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 7. 2017. С. 2. URL: .

До нагальних завдань державної політики в аграрній сфері належить і впровадження дієвої системи ідентифікації та реєстрації всіх сільськогосподарських тварин, потреба в якій нині стає все більш нагальною у зв'язку з виконанням міжнародних зобов'язань України та реалізацією її євроінтеграційних прагнень.

Експерти Better Regulation Delivery Office (BRDO) – незалежного експертно-аналітичного центру, який фінансується Європейським Союзом, провели системний аналіз нормативно-правового поля українського ринку продукції тваринництва і виявили, що із 68 регуляторних актів на ринку майже чверть – 22% – є неактуальними і потребують вдосконалення з метою усунення бар'єрів для бізнесу. Більш того, третина із 30 інструментів регулювання мають високі корупційні ризики, ще більше – 40% з них не мають затверджених порядків чи процедур їх реалізації⁴.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «ідентифікація» має міждисциплінарний характер і досліджувалось у психології, соціології, філософії, педагогіці, інформатиці, менеджменті, інших науках. Правовий напрям дослідження поняття «ідентифікація» в основному зосереджений у сфері кримінології. Питання ж сутності ідентифікації та реєстрації тварин у сільському господарстві досить епізодично виступали об'єктами дослідження науковців галузі права.

Окремий правовий аспект здійснення процесу ідентифікації та реєстрації тварин як складової частини дослідження правового забезпечення виробництва продукції тваринництва, гарантії безпечності та механізму адміністративно-правового регулювання належної її якості, державного регулювання ветеринарної та плеємної справи у контексті вимог законодавства ЄС розглядалися у працях А.Й. Богдана, О.В. Гафурова, Х.А. Григор'євої, В.М. Єрмоленко, Т.О. Коваленко, В.І. Курило, А.М. Статівка, В.В. Шовкун та інших. Однак вимоги євроінтеграційного курсу України та потреби практики реалізації тваринницької продукції за її межі вимагають удосконалення галузевого законодавства, яке здатне ефективно прискорити та стимулювати ідентифікацію та реєстрацію тварин в Україні.

Виклад основного матеріалу. У повсякденному житті доводиться постійно стикатися з необхідністю визначення належності певних предметів, речовин, станів до відомих класів, видів, джерел походження, встановлювати їх призначення, розвиток, вплив тощо. Інакше людина не змогла б існувати у навколишньому середовищі. Більше того, всі свої вчинки, плани дій, наукові пошуки людина будує на основі маси відокремлених одне від одного понять і уявлень, які вона усвідомлено чи підсвідомо відносить до певного класу, роду, виду, сімейства, одиничності, тобто класифікуючи їх через ототожнення, ідентифікацію, що охоплюється в кінцевому рахунку такою категорією теорії пізнання, як онтологія. На цій першій, фундаментальній, сходинці будуються незаперечна можливість і здатність пізнання світу, зокрема викриття будь-якого протиправного діяння, що відбулося в минулому, як окремого випадку пізнання людством світу. Ця властивість людини і невідмінна умова розвитку науки одержала назву «ідентифікація», що в перекладі з латини *identificare, identifico* означає «ототожнювати», «я ототожнюю»⁵.

Ідентичність, чи тотожність, об'єкта означає насамперед його неповторність, індивідуальність, відмінність від подібних йому. Немає двох об'єктів у природі, що були б однаковими. Можна говорити про наявність подібних об'єктів, що поєднуються за цією ознакою в класи, види тощо, але не можна допустити наявності двох тотожних, співпадаючих повністю об'єктів⁶.

У відповідності до законодавства ідентифікація тварин⁷ – процес з ототожнювання тварин шляхом присвоєння їм унікального ідентифікаційного номера із використанням візуальних, електронних та змішаних засобів ідентифікації залежно від виду тварин.

Об'єктом ідентифікації та реєстрації є сільськогосподарські тварини – велика рогата худоба, коні, свині, вівці, кози. Індивідуальний ідентифікаційний номер є унікальним у межах одного виду тварин. Великій рогатій худобі, вівцям, козам та коням присвоюється виключно індивідуальний номер. Груповий ідентифікаційний номер може присвоюватися групі тварин у межах одного господарства і є унікальним для господарства на території України.

⁴ Погोलів'я, ідентифікація та реєстрація тварин. URL: <http://milkua.info>.

⁵ Криміналістика. Академічний курс : підручник / Т.В. Варфоломеєва, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2011. С. 38

⁶ Пясковський В.В., Черноус Ю.М., Іщенко А.В. та ін. Криміналістика : підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2015. С. 53.

⁷ Про ідентифікацію та реєстрацію тварин : Закон України від 04.06.2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-17>.

Строки ідентифікації чітко визначені законодавством, зокрема:

- велика рогата худоба, вівці, кози – протягом 7 днів після народження тварини, але у будь-якому разі до вибуття з господарства;
- свині племінні та товарні свині фізичних осіб – не пізніше 60 днів від моменту народження тварини, але раніше, ніж вона залишить господарство;
- свині товарні юридичних осіб – перед вибуттям до іншої юридичної та фізичної особи або на забій;
- коні – протягом року після народження тварини, але раніше, ніж вона залишить господарство.

Завершивши процес ототожнення (ідентифікації) сільськогосподарської тварини, необхідно юридично зафіксувати його результати, тобто перейти до процесу її реєстрації, яка у такому разі означає внесення до Єдиного державного реєстру тварин даних про ідентифіковану тварину, її власника/утримувача, господарство, переміщення, забій, утилізацію, загибель, падіж.

Державна реєстрація (в перекладі з латини *registratio* – внесення до списку, переліку) – письмовий запис або фіксація іншим чином фактів, явищ, відомостей чи певних матеріальних об'єктів з метою їх державного обліку та контролю, засвідчення дійсності й надання їм законного (легітимного) статусу, а також вчинення інших реєстраційних дій. Державна реєстрація є доказом обставин, що тягнуть за собою певні юридичні наслідки (наприклад, набуття з моменту реєстрації цивільної правоздатності та дієздатності суб'єктами підприємницької діяльності), та здійснюється у встановленому законодавством порядку уповноваженими державою органами, на які покладено також обов'язки щодо ведення, належного функціонування відповідного реєстру і надання інформації про реєстрацію та зареєстровані права⁸.

Не можна не погодитися з Х.А. Григор'євою⁹, яка звертає увагу на відсутність логіки у застосуванні термінів «ідентифікація» та «реєстрація» тварин у тандемі, наголошуючи, що згідно з п. 3.1. Положення про Єдиний реєстр тварин для державної реєстрації ідентифікованої тварини у Реєстрі власник або утримувач подає адміністратору заповнені реєстраційні документи на тварину (реєстраційні картки). Науковець наголошує, що у зв'язку з цим було би правильніше говорити про те, що ідентифікація – це процес ототожнення тварини із заповненням реєстраційних документів, необхідних для подальшої реєстрації. При цьому реєстрація сільськогосподарських тварин стає офіційним підтвердженням даних їх ідентифікації та має похідний характер, оскільки фіксує проведення цієї ідентифікації.

З огляду на те, що у відповідності до юридичної енциклопедії¹⁰ фіксація (франц. *fixation* – закріплення, встановлення, від лат. *figere* – закріплювати, встановлювати) – це діяльність, яка полягає у здійсненні встановленої законодавством процедури надання юридичному факту прав, значення, вважаємо, що за своєю суттю процес реєстрації є процесом юридичної фіксації, під час якої відбувається документальне оформлення фактичних обставин шляхом подальшого внесення ідентифікаційного номера до Єдиного державного реєстру тварин.

Доктрина вітчизняного аграрного права не дає чіткої відповіді на питання, що розуміти під поняттям «правові функції ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин», обмежуючись лише визначенням мети, яку необхідно досягати, та завдань, які вони повинні виконувати.

У відповідності до словника української мови сутність терміна «функція» трактується як «призначення, роль чого-небудь»¹¹.

Функції (призначення – *прим. авт.*) права – це основні напрями його впливу на різноманітні суспільні відносини, впорядкування їх стосовно цілей і завдань правового регулювання, які можна класифікувати на загальносоціальні та спеціально-юридичні¹².

⁸ «Єдине вікно» для підприємців. Юридичний вісник України. 2004. № 43. С. 102.

⁹ Григор'єва Х.А. Правове забезпечення ідентифікації та реєстрації тварин: термінологічні та функціональні питання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». Випуск 39. Том 1. С. 113.

¹⁰ Юридична енциклопедія : у 6 т. / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2004. Т. 6 : Т–Я. 768 с.

¹¹ Словник української мови: в 11 томах. Том 10, 1979. С. 652.

¹² Кунченко-Харченко В.І., Печерський В.Г., Трубін Ю.Ю. Правознавство : навчальний посібник. Київ : Кондор. 2011. С. 15.

1. Загальносоціальними функціями права є:

- 1) інформаційна функція права, яка полягає в тому, що право містить великі обсяги інформації про регулювання різних сфер суспільних відносин;
- 2) гуманістична функція права, яка полягає в тому, що право закріплює гуманні цивілізовані принципи регулювання суспільних відносин, ті основні права і свободи людини, які становлять підвалини справедливості та інші.

Спеціально-юридичними функціями права є:

- 1) регулятивна функція права, яка полягає у визначенні в правових нормах міри суб'єктивних прав та юридичних обов'язків учасників правовідносин і тим самим упорядкування цих відносин у вигляді бажаної правомірної поведінки. Ця функція може бути: а) статистичною, пов'язаною із встановленням певного статусу особи, її прав та обов'язків; б) динамічною, пов'язаною з активними діями учасників правовідносин;
- 2) охоронна функція права полягає в тому, що право спрямоване на охорону суспільних відносин, воно забороняє здійснення дій, які визначені як протиправні, а в разі порушення встановлених державою заборон передбачає застосування компетентними органами (посадовими особами) юридичних санкцій до правопорушників тощо.

Дослідники стверджують, що процеси ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин мають різноманітне правове призначення, тобто виконують різні функції, а саме: охорони; інформаційного забезпечення; прогнозування; уніфікації; статистики; правопідтвердження. На нашу думку, вищезазначені функції доцільно доповнити функцією відслідковування, що за сучасних реалій є надзвичайно актуальним у зв'язку з розвитком міжнародної торгівлі тваринами та продукцією тваринного походження. Суть такої функції полягає в тому, щоб чітко відслідковувати весь процес від народження тварини, її лікування та профілактики захворювань з використанням лікарських засобів, способу забою та переробки, умов транспортування, зберігання та закінчуючи контролем якості готової продукції, призначеної до вживання споживачем. Зокрема, вона повинна охоплювати повний цикл від народження до вживання готової продукції. Ступінь важливості відслідковування для кінцевого споживача демонструють результати досліджень. Так, для 8 із 10 споживачів «Відслідковування інгредієнтів» – найважливіший фактор, що впливає на придбання харчових продуктів¹³. Усе більше споживачів сприймають відслідковування не як додатковий параметр якості продукції, а як невід'ємне і обов'язкове право на отримання достовірної інформації про джерела сировини, що застосовуються у технологіях виробництва, а виробники та власники сільськогосподарських тварин зможуть захистити свій імідж та бренд. За сучасних реалій та прагнення України до активної євроінтеграції ми пропонуємо сервісну функцію. Як справедливо відзначає Т.С. Коршун, у європейському правовому просторі вже тривалий час успішно реалізується концепція сервісної держави. Ця концепція передбачає, що основним призначенням держави і основною вимогою до ефективної держави має бути зручність користування послугами, що надає держава своїм громадянам. Неефективність державних послуг майже в усьому світі є наслідком неефективності держави як форми організації суспільного життя. Більшість функцій держави успішно можуть виконувати незалежні компанії (зокрема, сертифікацію, оцінку якості, видачу документів, достовірну ідентифікацію особи тощо)¹⁴. Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» у ст. 5-1 зазначає, що всі витрати в частині реєстрації та ідентифікації тварин покладаються на фізичних та юридичних осіб. Оплата послуг з ідентифікації та реєстрації тварин, власником яких є фізична особа, може також здійснюватися третьою (будь-якою юридичною або фізичною) особою.

Слушним доповненням, на нашу думку, є сигнальна функція як показник певного стану суспільства, що потребує вжиття заходів з пошуку та усунення причин соціальної напруги, вивчення обставин, які породили конфліктну ситуацію, та шлях виходу з неї. Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» у ст. 5-1 зазначає, що фізична особа – власник тварин, яка здійснила витрати на оплату послуг з їх ідентифікації та реєстрації, має право на обов'язкове відшкодування державою таких витрат. Тому можемо зробити висновок, що таким чином нівелюється конфлікт між державою та власниками сільськогосподарських тварин, які за дотримання процесуальних процедур отримують відшкодування затрачених коштів на реєстрацію та ідентифікацію тварин.

¹³ Transparency in food. URL: <http://www.newhope.com/food-beverage/infographic-transparency-food>.

¹⁴ Дзевелюк М.В. Сервісна держава як функціональна модель сучасної держави. Збірник наукових праць «Актуальні проблеми держави і права» / редкол.: В.В. Завальнюк (голов. ред.) та ін. Одеса, 2017. Вип. 78. С. 55.

З вищесказаного можемо зробити висновок, що чим досконаліший інститут надання послуг, тим більша активність власників та виробників сільськогосподарської продукції в частині реєстрації та ідентифікації тварин. Взаємна зацікавленість сторін дасть змогу підвищити якість готової продукції, що своєю чергою відкриє доступ до ринків Європейського Союзу, зробить продукцію конкурентоспроможною.

Соціально-економічна функція є логічно-послідовним доповненням, адже забезпечує зайнятість сільського населення. Потрібно зазначити, що найдрібніші виробники продукції тваринництва та відповідно власники сільськогосподарських тварин проживають у сільській місцевості. Умови ринку, які склалися в контексті євроінтеграційної політики, не є сприятливими для таких домогосподарств. Питання підвищення якості продукції, виробленої власниками ОСГ, є першочерговим у контексті виходу на європейські ринки. Крім того, потрібно врахувати менталітет українського споживача, який, на відміну від європейського покупця, готовий споживати необроблену молочну продукцію та м'ясо дворового забою з лотків на ринку або «з рук»¹⁵. Тому за таких умов господарства не поспішають реєструвати та ідентифікувати свої поголів'я худоби, незважаючи на передбачену відповідальність. Зокрема, статтю 107-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено накладення штрафу на громадян від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на фізичних осіб-підприємців, уповноважених осіб – від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян¹⁶.

На нашу думку, з огляду на те, що кінцева мета ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин – це захист вітчизняного та зарубіжного споживача м'ясомолочної продукції від неякісних товарів, основною правовою функцією процесів ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин є охоронна функція (функція захисту), оскільки, маючи правові підстави, контролюючі органи зможуть відстежити шлях проходження тваринної продукції, всі етапи її виробництва, здійснювати постійний контроль за безпекою та, відповідно, мати можливість застосовувати юридичні санкції до правопорушників.

З метою поліпшення виконання правових функцій Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» протягом останніх років був суттєво змінений у кількох ключових аспектах:

- а) розширення сфери застосування Закону на фізичних осіб, які утримують тварин для власного споживання тваринницької продукції;
- б) зміна умов оплати послуг з ідентифікації та реєстрації тварин;
- в) зміна та доповнення повноважень державних органів управління та контролю у сфері ідентифікації та реєстрації тварин;
- г) запровадження юридичної відповідальності за порушення вимог законодавства щодо обов'язкової ідентифікації та реєстрації тварин;
- г) передбачення нового різновиду державної підтримки у сфері ідентифікації та реєстрації тварин¹⁷.

Висновки. На жаль, чинне законодавство не забезпечує дієвих механізмів вирішення наявних у секторі аграрного виробництва проблем, зокрема і проблем ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин, що своєю чергою впливає на регулювання ринку тваринницької продукції. Значна частина правових норм є неактуальними, а інструменти регулювання провокують високі корупційні ризики. В умовах поширення захворювань тварин це призводить до суттєвого зниження поголів'я, фінансових збитків бізнесу і практично не захищає споживача від неякісної продукції. Ми змушені констатувати той факт, що державна підтримка розсіяна по різних програмах та не має цілісного характеру, що унеможлиблює становлення висококонкурентної сфери у світовому вимірі та зростання доходів виробників і сільських жителів.

¹⁵ Сус Л.В. Формування механізму державного регулювання галузі тваринництва : дис. канд. екон. наук : 08.00.03, Житомир, 2015. С. 160.

¹⁶ Кодекс України про адміністративні правопорушення: редакція від 26 жовтня 2017 року, підстава 2109-19. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

¹⁷ Григор'єва Х.А. Правовий механізм державної підтримки у сфері ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин. Аграрне право. № 9. 2016. С. 61.

Анотація

У статті аналізується державне регулювання та стан вітчизняної галузі тваринництва. Проаналізовано нормативно-правове коло та державні заходи, що регулюють та сприяють якості ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин. Розглянуто методологічну основу та опрацьовано спеціально-юридичні функції права ідентифікації та реєстрації тварин.

Summary

The article analyzes the state regulation and the state of the domestic livestock industry. The regulatory framework and state measures governing and promoting the quality of identification and registration of farm animals are analyzed. The methodological basis is considered and the special legal functions of the right of identification and registration of animals are elaborated.

Використана література:

1. Калетнік Г.М. Стратегіко-інституційні засади ефективності використання потенціалу аграрного сектору економіки. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. № 1. 2015. С. 3–15.
2. Піщур Я., Сенишин О. Використання світового досвіду державної підтримки розвитку агропродовольчого комплексу як напряму забезпечення продовольчої безпеки України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 131–140.
3. Матвієнко Р.В. Сучасна модель державного регулювання аграрного виробництва України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 7. 2017. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1096>.
4. Погोलів'я, ідентифікація та реєстрація тварин. URL: <http://milkua.info>.
5. Криміналістика. Академічний курс : підручник / Т.В. Варфоломєєва, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 504 с.
6. Пясковський В.В., Черноус Ю.М., Іщенко А.В. та ін. Криміналістика : підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2015. 544 с.
7. Про ідентифікацію та реєстрацію тварин : Закон України від 04.06.2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-17>.
8. «Єдине вікно» для підприємців. *Юридичний вісник України*. 2004. № 43. С. 102.
9. Григор'єва Х.А. Правове забезпечення ідентифікації та реєстрації тварин: термінологічні та функціональні питання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. Випуск 39. Том 1. С. 112–116.
10. Юридична енциклопедія : у 6 т. / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2004. Т. 6 : Т-Я. 768 с.
11. Словник української мови: в 11 томах. Том 10, 1979. С. 653.
12. Кунченко-Харченко В.І., Печерський В.Г., Трубін Ю.Ю. Правознавство : навчальний посібник. Київ : Кондор. 2011. 474 с.
13. Transparency in food. URL: <http://www.newhope.com/foodbeverage/infographic-transparency food>.
14. Дзевелюк М.В. Сервісна держава як функціональна модель сучасної держави. Збірник наукових праць «Актуальні проблеми держави і права» / редкол.: В.В. Завальнюк (голов. ред.) та ін. Одеса, 2017. Вип. 78. 192 с.
15. Сус Л.В. Формування механізму державного регулювання галузі тваринництва : дис. канд. екон. наук : 08.00.03, Житомир, 2015. С. 219.
16. Кодекс України про адміністративні правопорушення: редакція від 26 жовтня 2017 року, підстава 2109-19. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
17. Григор'єва Х.А. Правовий механізм державної підтримки у сфері ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин. *Аграрне право*. № 9. 2016. С. 61–65.

Andrew Pravdyuk,

Doctor of Law,

*Associate Professor of the Law Department
Vinnitsa National Agrarian University*